

V Ě S T N Í K

ČESKOSLOVENSKÉ NÁRODNÍ RADY AMERICKÉ

Číslo 407

Září 1990

14. září 1937 — 90

**Před 53 léty zemřel T. G. Masaryk,
první prezident Československé republiky**

T. G. Masaryk, V. Havel — tradice humanismu

Jiří Breber

Přednáška k 140. výročí narození T. G. Masaryka, přednesená na společné slavnosti poboček Československé národní rady americké, Orange County, Los Angeles a dalších čs. krajanských organizací v jižní Kalifornii 3. března 1990.

Tomáš Garrigue Masaryk se narodil před 140 lety. Ten den. 7. březen 1850, nás stále nutí k zamyšlení, stále si klademe otázku: jak a čím význam této osobnosti přesahuje do naší současnosti? Proč se k Masarykovi stále vracíme, proč jsou jeho knihy stále publikovány, proč jsou psány stále nové a nové knihy o Masarykovi, proč pře o Masaryka probíhá, byť již jen na periférii domácího i exilového tisku ještě dnes, 53 roků po jeho smrti?

Mnozí z nás nejsou tak nábožensky založeni jako byl Masaryk, někteří nehledají smysl českých dějin v tom směru, jak jej hledal Masaryk, jiní nesouhlasí s jeho politickým postojem k některým událostem a jsou kritičtí k výběru jeho pomocníků, ale to všechno na velikosti Masarykova odkazu nic nemění.

V lednu 1987, před třemi roky, vydala Charta 77 prohlášení "Slovo ke spoluobčanům". Stálo v něm mimo jiné: "Vykročení k větší demokracii by pro naše národy nebylo krokem do neznáma. Máme se o co opřít, máme své vlastní demokratické tradice. Už první československý prezident spojoval náš stát s ideou demokratické samosprávy a sociální spravedlnosti... Vymaňme se konečně ze své pohodlné odevzdanosti osudu. Přestaňme čekat, co udělají jiní, udělejme něco sami. Probud'me se z apatie, nepropadněme pocitu marnosti, překonejme svůj strach". To byla slova opravdu masarykovská. To je Masarykův odkaz.

Z nesčíslných davů shromážděných loni na Václavském náměstí se mnohokrát ozývalo z mladých hrdel: Masaryk! Masaryk! A to celé dvě poslední generace se toho o Masarykovi ve školách mnoho nedověděly.

A když se neuvěřitelné stalo skutečností, prezident Václav Havel ve svém prvním novoročním poselství zdůraznil několikrát zcela adresně kontinuitu svých zásad a svého pojmání prezidentství s názory Masarykovými. Václav Havel řekl: "Náš první prezident napsal: Ježíš, nikoli Caesar. Navazoval tím na Chelčického i Komenského. Dnes tato idea v nás opět ožila. Troufám si říci, že snad dokonce máme možnost šířit ji dál a vnést tak do evropské i světové politiky nový prvek. Z naší země, budeme-li chtít, může už natrvalo vyzářovat láska, touha po porozumění, síla ducha a myšlenky. Toto záření může být přesně tím, co můžeme nabídnout jako náš osobitý příspěvek světové politice."

"Masaryk zakládal politiku na mravnosti. Zkusme v nové době novým způsobem obnovit toto pojetí politiky. Učme sami sebe i druhé, že politika by měla být výrazem touhy přispět ke štěstí obce, a nikoli potřeby obec podvést nebo ji znásilnit. Učme sami sebe i druhé, že politika nemusí být jen uměním možného, zvláště' pokud se tím myslí umění spekulací, kalkulací, intrik, tajných dohod a pragmatického manévrování, ale že může být i uměním nemožného, totiž uměním udělat lepšími sebe a svět." Tolik Václav Havel.

T. G. Masaryk, den po složení prezidentského slibu na Pražském hadě, 22. prosince 1918, zahájil svoje první poselství Národnímu shromáždění známým citátem z Komenského: "Věřím i já Bohu, že po přejití vichřic hněvu, hříchy našimi na hlavy naše uvedeného, vláda vědí Tvých k Tobě zase se navrátí, ó lide český, atd." Prezident Havel vzpomněl tento slavný projev a citát v závěru svého novoročního poselství.

Václav Havel, podobně jako T. G. Masaryk, přijímal prezidentství Československé republiky jako velkou zodpovědnost. Karel Čapek v Hovorech s TGM zaznamenal tyto Masarykovy úvahy:

"Že jsem se stal prezidentem: na to jsem nebyl připraven. I když jsem byl uznán za hlavu naší zahraniční vlády, i když jsem už byl jist, že z té vojny vyjdeme svobodní a že se navrátím — co budu dělat, až zase budu doma, o tom jsem neměl kdy přemýšlet. Ještě chvíli docírovat na univerzitě? Vedle toho být poslancem a žurnalistou? Když mě v listopadu osmnáct zvolili doma prezidentem, nu dobrá; hlavu jsem si s tím hned mnoho lámat nemohl, bylo plno starostí před odjezdem z Ameriky. Teprve na lodi jsem měl pokdy uvážit novou situaci. Srovnával jsem republiku americkou a švýcarskou; revidoval jsem katastr politiky administračně zralých osobností; představoval jsem si detaily nutné státní konstrukce, jak by náš stát měl vypadat, a takově věci."

VESTNIK

September 1990

Organ of the Czechoslovak National Council of America

Published monthly (Except bi-monthly July-August)

Subscription \$5.00 - Outside U.S.A. \$6.00

Editor - O. Kovar

Office: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650

Telephone: 656-1117

VĚSTNÍK

Září 1990

Orgán Československé národní rady americké

Vychází měsíčně (s výjimkou dvojčísla v červenci-srpnu)

Předplatné \$5.00 - Mimo USA \$6.00

Redaktorka - O. Kovářová

Úřadovna: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650

Telefon: 656-1117

“To se rozumí, mnoho starostí mně dělaly politické a administrační otázky denní. Jen si vzpomeňte na začátky republiky, na valutní rozvrat kolem nás, na občanské boje a puče ve všech skoro sousedních státech; už skoro zapomínáme, co v které chvíli bylo nebezpečnější, zda hospodářská zbledovanost či vlna komunismu nebo desperátní převratové pokusy poražených vrstev starého režimu. A třeba být na stráži posud a stále — proti chybám starým a novým.”

O obraně nabyté svobody T. G. Masaryk v “Hovorech” říká: “Jsem rozený pacifista... Chci-li mír, neznamená to, že přijímám bez obrany útok; právě naopak. Já chci mír praktický, ne utopický; to znamená, že pro udržení míru vynaložím všechnu sílu důvtipu a lásky k národu i k člověčenstvu, ale je-li třeba, i všechnu sílu obrany.”

Pro zajímavost bych rád uvedl malou reminiscenci, kterou otisklo Svobodné Slovo v Praze, 3. ledna tohoto roku: “Když se před vánoce 1918 vrátil T. G. Masaryk po čtyřletém exilu do Prahy a ujal se svého prezidentského úřadu, přišla ho na Hrad pozdravit také delegace vysokoškolských studentů. Vedl ji předseda Svazu československého studentstva Ing. C. V. Havel, otec dramatika V. Havla. Prezident si se studenty příjemně a zcela neformálně porozprávěl, vypytaval se na jejich názory a problémy; ostatně jako univerzitní profesor k nim měl blízko. Asi po dvou hodinách povstal vedoucí delegace a bezprostředně ukončil audienci slovy: “Už jsme vás, pane prezidente, dost zdrželi, tak zase pomalu půjdeme...” Bylo to arci zcela proti protokolu, ale Masaryk se usmíval a se všemi se přátelsky rozloučil. Sám si teprve začínal zvykat na ceremoniál hlavy státu. Jednadvacetiletý student ČVUT V. Havel by se asi divil, kdyby mu v té chvíli někdo předpověděl, že jednou v těch místech stane jako prezident republiky — jeho syn... Mezi prosincem roku 1918 a 1989 leží dlouhých 71 let, a přece je zde kontinuita. Vždyť nový prezident Václav Havel plně navazuje na humanistické a demokratické tradice, personifikované osobností T. G. Masaryka.”

Velké ideje se nemusí říkat jen vznešenými slovy. Přečtěme si ještě úryvek z “Hovorů s Janem Masarykem”, který se také objevil začátkem roku v Mladé Frontě. Jan Masaryk, který tragicky zemřel před 42 lety, svým typickým, lidovým jazykem říká: “Můj táta napsal moc hezkých věcí o humanismu. On celý život nemyslel na nic jiného a všechno, co kdy udělal, vyrostlo z této filozofie. Já toho za celý život nepřečet ani zlomek toho, co on spolykal za rok; ale tohle mi je jasné i bez velkého studia: Člověče, mysl trochu na druhé! Nemysli si, že jenom ty sám jsi důležitý. Na každém záleží zrovna tolik jako na tobě. On má totiž každý zrovna tak nesmrtelnou duši jako ty. Jsi zrovna takové zrníčko jako ten druhý... Hlavní věc je, aby se nesesul břeh. Tak nemysli tolik na sebe a radši drž a podpírej ta druhá zrnka písku. Takhle já rozumím humanismu...”

Humanismus, jako stříbrná nit, protkává dílo Tomáše Masaryka i Václava Havla. Před oběma stály a stojí velké úkoly uvést humanismus do praxe. A tak jako naši dědové a otcové pomohli budovat První republiku, (a vybudovalo se toho za těch dvacet let mnoho, že je stále ještě na čem stavět), tak my musíme pomoci vybudovat svobodné, demokratické Československo společně s Václavem Havlem. To je Masarykův odkaz, který je stále živý.

* * *

DOKUMENT CHARTY 77 č. 52/87 K 50. VÝROČÍ ÚMRTÍ T. G. MASARYKA

Praha, 7. 9. 1987

Před padesáti léty zemřel první prezident Československé republiky Tomáš Garrigue Masaryk. Připomínáme to z úcty k němu a z odporu vůči těm, kdo se z nepřátelství k demokracii a k naší státní samostatnosti snaží tuto vynikající osobnost vymazat z národní paměti Čechů a Slováků či aspoň zkazit její obraz. Pro nás je dílo T. G. Masaryka inspirací a povzbuzením.

Do veřejného života vstoupil T. G. Masaryk ještě před vznikem Československa jako filozof, pedagog a hlavně politik. Snažil se vyprostit myšlení Čechů a Slováků z jednostranné závislosti na německém zprostředkování a otevřít mu pohled do světa, především k anglosaské kultuře s jejich kritickým myšlením a s tradicí politického pluralismu, demokracie a občanských práv. Od budoucnosti čekal postupně zrovnoprávnění lidí žijících v bídě a závislosti. Odmítal však prudké zvraty, provázené násilím. Lepší cestu viděl v pozvolném vývoji, jemuž je třeba pomáhat výchovou i úpravou institucí. Oporu politické demokracie hledal mimo politiku v základech lidské bytosti: v rozumu a mravnosti, ve svědomí individua i v zájmech lidských skupin. Bojoval za poctivost politiky i vědy. V právních, diplomatických a jiných zápasech, do nichž vstupoval, hledal vždycky víc než jen užitek dne. Tak se za tzv. hilsneriády téměř sám postavil proti obecné pověře o rituální vraždě a hájil bezvýznamného jedince proti významným osobám i skupinám. Byl za to napadán, ba vylučován z národa. Nedlouho před první světovou válkou se postavil proti ministru zahraničí rakousko-uherské vlády hraběti Aehrenthalovi, jehož úřad inscenoval proces, v němž s použitím placených konfidentů byla skupina Srbů a Chorvatů odsouzena pro velezradu. Masaryk jako poslanec říšské rady vlastním vyšetřováním podvody zjistil a podal o nich domácí i světové veřejnosti důkazy, takže rozsudky byly zmírněny. Takto ve své “nepolitické politice” účinně stavěl smysl pro spravedlnost a čest proti zdánlivě nepřemožitelné moci.

Ještě za Rakouska-Uherska se Masaryk stavěl proti centralismu pro jeho nedemokratičnost a proto, že vede lidi ke lhostejnosti a neodpovědnosti. Říkal těmto vlastnostem i pak za republiky "rakušáctví": Lidé na všecko nadávají, ale neudělají nic k nápravě. Mluví jinak, než jací jsou, ale co odsuzují, s tím se ve skutečnosti szili. Masaryk chtěl, aby republika byla tím, co to slovo znamenalo ve starém Římě — res publica, věc veřejná, věc všech a každého. Od začátku své politické činnosti Masaryk dlouho věřil, že monarchii je možno zreformovat. Jako poslanec se o to loajálně snažil. Trpělivě a důsledně vyzýval vídeňskou vládu, aby mezi národy říše i ve společnosti zavedla spravedlivější řády. Byl pro federativní uspořádání říše a rušení privilegií. Když však roku 1914 byly oba naše národy hnány do války za cizí zájem, vyzval je k odboji. V exilu, kam odešel ve věku 65 let, musel západoevropské i americké veřejnosti vysvětlovat, že jako národ existujeme a také, kdo jsme. Posléze se postavil do čela obnovy české státnosti na demokratických a republikánských základech ve spojení se Slováky, jejichž národní existence byla ještě více ohrožena. Zásluhou vítězství Dohody i bojových úspěchů desetitisíců Čechů a Sováků na frontách proti ústředním mocnostem byl tento zápas, posilovaný i spontánními projevy doma, úspěšný.

V evropské tradici není úloha státu omezena jen na potlačování. Vhodné státní formy dávají příležitost a podmínky k rozvoji vyšších hodnot a k harmonickému soužití lidí. Je tedy stát prostředkem a pomůckou, nikoli hodnotou sám o sobě. Je užitečným nástrojem nebo překážkou. Mnoho menších národností v Evropě, jež si v posledním tisíciletí nevytvořily svůj stát, nestaly se státním národem, většinou dnes jen kulturně živoří na úrovni folklóru. Masaryk přispěl svou autoritou i prací k tomu, že Češi a Slováci získali vlastní stát a že to byl navzdory omylu čechoslovakismu stát demokratický, právní. Jeho občané volili svobodně své představitele, zakládali podle svých zájmů spolky a organizace, mohli vyhledávat a šířit informace a názory, tvořit i podnikat, cestovat volně do ciziny a vracet se z ní. Československá republika měla nezávislé soudy, u nichž bylo možno se dovolat ochrany i proti rozhodnutí státních úřadů. V těchto směrech patřila před druhou světovou válkou k nejvyspělejším státům Evropy. Nevyřešila však těžké sociální a národnostní otázky, jež byly v tehdejší Evropě všeobecné, a za dvacet let je ani vyřešit nemohla! Podrobnější pravdivý obraz tohoto státu mohou ovšem podat jen svobodné historické práce a dokumenty, jež existují, nejsou však dnes obecně přístupné.

Brzy po Masarykově smrti byly mravní síly našich národů vydány krutým zkouškám, když bojová vůle, prokázaná v mobilizaci roku 1938, byla zmarněna. Jestliže po porážce nacismu v roce 1945 bylo obnovení samostatného Československa pro svět samozřejmé, byla to také zásluha masarykovské tradice. Demokratický stát, před válkou ostrov uprostřed diktatur, octl se jejich pádem na prahu nové možnosti: pokročit v řešení sociálních a dalších společenských otázek. Takový stát jsme si představovali, takový stát poválečná Evropa potřebovala.

V desetiletích po válce, kdy slovo demokracie pokleslo v pouhou kamufláž, ukázalo Masarykovo dědictví svou hloubku a vkofeněnost v politické kultuře československé státnosti právě tím, že se totalitní moc bez této kamufláže,

navzdory silným slovům a navzdory odstraňování Masarykových soch i knih, neobešla.

Ve Světové revoluci vyslovil Masaryk myšlenku, často vzpomínanou s pochybami, že čas autokracie skončil nastává čas demokracie. Tento názor byl chápán jako předpověď. Dnes, po padesáti letech, se proměnil v nutnos a program.

ZE SJEZDU ČSNRA

Vážení hosté, bratři a sestry:

Vítám vás srdečně jménem chicagského oblastního výboru Československé národní rady americké na letošní sjezd, či jak říkáme zde v Americe, na konvenci.

Jak jistě všichni tušíte, tento sjezd je velmi důležitý, poněvadž došlo nedávno k velkým, nepředvídaným, i když samozřejmě velice vítaným změnám v Československu, které určitě ovlivní činnost naší organizace do dalších let.

Dovoluťe abych vám při této příležitosti sdělil několik osobních poznatků, vyjádřil určité obavy a zároveň také stručně podal několik všeobecných návrhů pro vaše uvážení.

Zapojil jsem se do práce v Československé národní radě americké poměrně nedávno a to hlavně na výzvu několika přátel, kteří byli a dosud jsou aktivními členy této organizace. Imponovala mi kulturní rozmanitost, osobní zodpovědnost, společenská vyspělost a správné vlastenecké zaměření jejích členů. Přestože jsou mezi námi lidé různého politického přesvědčení, náboženského vyznání a životních kariér, až dosud nás tyto osobní rozdíly příliš netříštily, poněvadž jsme byli sjednoceni v nekompromisní boji proti našemu společnému nepříteli — komunismu. Myslím ale, že si nikdo z nás nepřeje abychom zabředli do kalných vod stranické politiky. Bylo by opravdu smutné, kdyby teď mělo dojít k hašteřivosti, nesvárům a osobním útokům mezi jednotlivci proto, že někteří z nás by chtěli protěžovat tu či onu politickou stranu v obrozeném Česko "čárka" Slovensku. Jako naturalizovaní američtí občané musíme chápat svůj primární občanský závazek vůči Spojeným státům americkým, přestože naše srdce plně sympatisují s osudy naší rodné země. Musíme si uvědomit, že nám, někdejšími exulantům z komunistického Československa, bylo vlastně jen propůjčeno vedení této krajanské organizace založené československo-americkými vlastenci typu Vlasty Vrázové, James Krákory, Jana Gološince a Rudolfa Shintaye.

Přestože jistě mnozí z nás by rádi radikálně zasáhli do dnešní politické situace v Československu, je třeba abychom usměrnili naši činnost k ryze ethno-politickým, t.j. celonárodním účelům, zaměřeným nejen k všeobecnému dobru a blahobytu staré vlasti, ale též k udržení a rozkvětu naší krajanské větve zde v Americe. Je nutno, abychom zachovali politickou a náboženskou tolerantnost, kterou jsme si měli přiležitost osvojit během našeho dočasného či trvalého pobytu v této zemi velkých občanských svobod.

Snažme se najít společný jmenovatel, který by spojil naše časem a oceánem rozdělené generace. Nezapomínejme udržovat naše národní tradice a lidový folklór, šířit znalost československé historie a jazyků, propagovat naše kulturní přínosy před americkou veřejností, a neohroženě hájit práva naší ethnické menšiny v této zemi, tak abychom neutonuli v hispanšské záplavě, která poslední dobou ohrožuje anglicky mluvící a kdysi evropsky orientovanou Ameriku.

Pamatujme, že jméno naší organizace je Československá národní rada americká, kde to slovo **americká** mělo být podtrženo. Rada svobodného Československa je organizace s neméně důležitým a chvályhodným, ale přesto rozlišným programem a jiného členského složení.

Zamysleme se vážně v těchto dnech nad novými úkoly Československé národní rady americké a zachovejme si pospolitost, soudržnost a vzájemné pochopení pro různost svých názorů.

Přeji vám všem příjemný pobyt v chicagské oblasti a našemu sjezdu přeji zdar.
Tony Jandáček

Koordinační centrum Občanského fóra

Vážený přítel,
Praha, 27. 7. 1990
příznivci Občanského fóra,

letošní svobodné volby potvrdily, že program našeho hnutí se i nadále těší obrovské podpoře obyvatel této země.

Z mnoha dopisů, ohlasů i přímých setkání víme, že naše radost z volebního výsledku je radostí Vaší. Těší nás to tím více, že nemalý podíl na našem úspěchu máte právě Vy. Bez Vaší nezištné a obětavé pomoci bychom nebyli schopni zajistit celou volební kampaň ani organizačně, ani po technické stránce. Podpora, kterou jste nám poskytovali, po celou dobu existence našeho hnutí, měla pro nás životní význam. Víte, že jsme začínali doslova i obrazně s "prázdným stolem" a každá podaná ruka byla pro nás důležitá. Chceme Vám za to vyslovit svůj dík a přesvědčit Vás o našem odhodlání pokračovat v nastoupené cestě. Jsme si vědomi, že letošní volby uzavřely jen jednu její etapu a že dosažení našeho základního cíle, jímž je definitivní návrat mezi prosperující a demokratické národy Evropy, nebude jednoduché. Máme před sebou ještě mnoho práce. Doufáme, že zůstanete i nadále našimi přáteli.

Ještě jednou, děkujeme Vám za vše, co jste vykonali pro věc demokracie v naší zemi.

Koordinační centrum Občanského fóra — Praha

Petr Kučera, Ivan Fišera, Dáša Havlová

Významná návštěva Arcibiskupa Františka Vaňáka v Chicagu

Československá Katolická obec v Chicagu hostila významnou osobnost — Jeho Excelenci Františka Vaňáka, olomouckého arcibiskupa.

Během jeho návštěvy v Chicagu sloužil několik mší, byl hostem a řečníkem v mnoha spolicích a na zakončení jeho návštěvy se pořádala slavnostní večeře, jejíž čistý výtěžek byl věnován na obnovení olomouckého semináře.

PANORAMA — Historické podání o Čechách a Slovácích ve Spojených státech amerických. 328 stránek 7"x10" v angličtině, \$7.00 + \$1.50 poštovného. — Czechoslovak National Council of America, 2137 S. Lombard Ave., Cicero, IL 60650-2081.

**Prosíme oznamte včas
změnu adresy**

Mezinárodní politologický ústav v Brně

Rektor Masarykovy univerzity prof. PhDr. Milan Jelínek, CSc. oznámil děkanovi právnické fakulty MU doc. JUDr. Jiřímu Kroupovi, CSc., že na základě zmocnění ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky zřizuje s účinností od 1. července 1990 "Mezinárodní politologický ústav právnické fakulty Masarykovy Univerzity" a jmenoval ho jeho vedoucím.

MPÚ vznikl z podnětu a návrhu absolventů Masarykovy univerzity z let 1945-1948. Tři z nich žijí v Brně a tři v zahraničí. Jsou to: JUDr. Jaroslav Bohanes (Brno); prof. PhDr. Ivan Gaďourek, člen Královské holandské akademie věd (Holandsko); JUDr. Vlastislav Chalupa, místopředseda Československé rady americké (USA); JUDr. Zdeněk Kessler, člen Sněmovny lidu Federálního shromáždění (Brno); JUDr. Dušan Novák (Brno); JUDr. a PhDr. Mojmir Povolný, předseda výkonného výboru Rady svobodného Československa (USA). Rektor Jelínek jmenoval těchto šest do mezinárodního kolegia, které bude spolu s děkanem Kroupou MPÚ spravovat.

Předmětem činnosti MPÚ jako pedagogického a vědecko-výzkumného pracoviště je srovnávací politologie a srovnávací ústavní právo se zvláštním zřetelem k americké politologii a americkému ústavnímu právu. MPÚ bude svou činnost uskutečňovat na poli pedagogickém, výzkumném, publikačním a expertizním.

Současná adresa MPÚ je: Mezinárodní politologický ústav, Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Zelný trh 2, 657 90 Brno, ČSFR.

(Z tiskové zprávy RSČ ze dne 1. července 1990)

300 let Čechů a Slováků v Americe

PANORAMA

Krajanská kronika Panorama zaznamenala pro budoucí generaci náš přínos Spojeným státům americkým. Dílo se skládá ze dvou částí: z historického úvodníku ke každé kapitole a z předplacených životopisů. Dr. G. Švejda, historik, napsal stat' o prvních českých a slovenských přistěhovalcích. Každý americký stát má svoje kapitoly o svých začátcích.

Panorama je k dostání v kanceláři ČNRA — 2137 S. Lombard Ave., Cicero, IL 60650 — Tel. 656-1117. Cena \$7.00 + poštovné \$1.50.

◀ SVAZ PŘÁTEL USA V CHICAGU

14. srpna 1990 předsednictvo Čs. národní rady americké hostilo velkou skupinu členů SPUSA a jejich newyorské průvodce. Byli na třítydenní cestě po Americe.

Chicago byla jejich třetí zastávka. — Přednesli nám jejich požadavky a jejich rozsáhlé plány. Po úředním jednání se všichni zúčastnili pohoštění a následovala přátelská debata.

PROJEV PREZIDENTA V. HAVLA NA VÁCLAVSKÉM NÁMĚSTÍ V PRAZE

VÁŽENÍ PŘÁTELÉ,

přicházím od sochy svatého Václava, kde jsem položil květiny na památku obětí invaze vojsk Varšavského paktu 21. srpna 1968. Byl jsem tam spolu s několika statečnými sovětskými občany, kteří měli tu odvahu, že bez ohledu na drastické následky, které to pro ně bude mít, 25. srpna 1968 na Rudém náměstí protestovali proti okupaci Československa. Těmto občanům patří náš dík. Alespoň symbolicky zachránili čest národů Sovětského svazu.

Co se vlastně stalo před dvaadvaceti lety? Po změnách ve vedení komunistické strany, kdy se dostali do vedoucích funkcí představitelé jejího reformního křídla a začali provádět určité dílčí reformy, se probudila postupně celá naše společnost. Procitly v ní naděje, že začneme budovat v naší zemi po dvaceti letech komunistické totality demokratičtější, svobodnější, spravedlivější společenský pořádek. Tyto naděje byly trpce zklamány v noci z 20. na 21. srpna, kdy pět armád Varšavského paktu, spojených s několika zdejšími spiklenci, přepadlo naši zemi, aby proces, který tehdy začal a který byl výrazem probouzejících se nadějí našich národů, krutě potlačilo. Díky této agresi byl u nás instalován jeden z nejkonzervativnějších komunistických režimů sovětského bloku, který se pak nemilosrdně mstil všem, kdo usilovali o obrodu naší společnosti a který napáchal nezměrné škody, jejichž rozsah vlastně až teď plně poznáváme. Díky násilnému potlačení Pražského jara a fízlovskému režimu, který byl po tomto potlačení u nás instalován, nemělo u nás šanci ani to, oč usilovali — byť s čestnými obtížemi a překážkami — v sousedních zemích.

Československo se stalo ostrovem ticha, bezpráví, soustavné demoralizace a zločinného vykořisťování budoucnosti.

Ztratili jsme tak dalších dvacet let života.

21. srpen 1968 si dnes připomínáme ve zvláštní atmosféře: v atmosféře všeobecného neklidu všeobecné nervozity, všeobecné nespokojenosti s tím, že rozbíjení starých totalitních struktur pokračuje pomalu. Měli jsme sice svobodné volby, kterých se účastnilo nebývale vysoké procento naší populace, zvolili jsme si svobodný parlament, máme svobodný tisk, máme demokratickou vládu. Ale s tíživým dědictvím totalitního systému jsme se ještě nedokázali vyrovnat. Stále existují a působí mocné struktury bývalého režimu, které vznikaly po dlouhá desetiletí a především právě v oněch posledních dvaadvaceti letech. V mnoha obcích vládou titíž lidé, kteří v nich vládli dříve. Jsou propojeni s vedoucími pracovníky hospodářských podniků. Stále existují ohromné byrokratické kolosy, které znemožňují racionální ekonomické počínání jednotlivých podniků a provozoven. Stará byrokracie přetrvává na všech úrovních až po úřady centrální, republiková a federální ministerstva.

Dvacet let, která jsme ztratili, má tragické následky. Je to doba růstu celé jedné generace. Díky totalitnímu systému vymizela z našich zemí lidská tvořivost, kterou předchozí režim po léta systematicky potlačoval, podnikavost, vynalézavost a um. Místo stovek a tisíců krámků a dílniček nacházíme v našich ulicích stále jen stažené rolety skrývající prostory, s nimiž čile obchodují mafie mamutích podniků bytového hospodářství, šikovně využívajících a zneužívajících stovek hloupých předpisů a nařízení, které dosud nikdo nezrušil. Naši zemědělci, dělníci i řemeslníci jsou stále ještě pokládáni za natolik nesvéprávné, že musí mít nad sebou rozsáhlé administrativní aparáty, které je údajně řídí, ale které jim ve skutečnosti jen komplikují život a práci a které se navíc nechávají jimi živit. Naše restaurace nejsou přívětivými místy pohostinství, pohody a přátelských setkání, ale nebezpečnými džunglemi, kde se naši i cizí hosté setkávají s neochotou a šlendriánem a jsou často i okrádáni. Není tomu tak proto, že by v pohostinství pracovali sami nepoctiví lidé. Restaurace jsou takové proto, že jsou spravovány byrokraty v nesmyslných institucích typu Restaurací a jídelen či Interhotelů, jejichž hlavním posláním není spokojenost hostů, ale jen vlastní přetrvání. Nad našimi továrnami, zemědělskými kombináty a nejrůznějšími podniky se vznášejí celá mračna zbytečných ředitelství a neschopných byrokratů. Podniky zahraničního obchodu parazitují na výrobě, prodávající zboží, které by si podniky dokázaly lépe a rychleji prodávat samy. Za tím vším se skrývají chapadla neviditelných mafií, které se snaží kšeftovat s majetkem, který jim nepatří, ustavují podezřelé akciové společnosti a hledají cesty, jak bezpečně ulít nelegálně získaný kapitál. Krajně temné slušovické žilky nenápadně prorůstají celým naším potravinářstvím.

Většinu z vás tím jistě neříkám nic nového. Je to stav, který je všeobecně znám, a hlasy volající po jeho nápravě se ozývají ze všech stran. Znovu a znovu se tím potvrzuje, že naše revoluce není dokončenou. Naopak: to hlavní se musí teprve stát. Není pravda, že tato revoluce selhala. Ona prostě jen neskončila. A žádné dílo nelze hodnotit, dokud není hotovo.

Abychom nápravu věcí dosáhli, musíme začít neprodleně a energeticky jednat. Musíme se alespoň v mysli vrátit do listopadových dnů pro onen duch jednoty a touhy po změně, pro onu občanskou statečnost a občanskou fantazii, které se tenkrát ukázaly silnějšími než všechny totalitní struktury.

Dnes bychom si měli připomenout i atmosféru spontánní jednoty, s níž Češi a Slováci ruku v ruce před dvaadvaceti lety nenásilně vzdorovali násilí. Týden tehdejšího vzdoru sklízel právem obdiv celého světa. Musíme opět povýšit obecný zájem nad zájem stranický a partikulární. Musíme opět postupovat nenásilně a tolerantně, ale rozhodně a rychle, tak jak jsme to dokázali koncem minulého roku, kdy se dosud všemocná strana vzdala z vůle lidu během několika dní své vedoucí role.

Musíme vyvíjet tlak na parlament, aby rychle přijímal dobré zákony, i tlak na vládu, aby se nebála odvážných rozhodnutí. Konečně se musí dát do pohybu proces privatizace, který uvolní tvořivou a podnikatelskou energii naší společnosti. Musí se upravit zákoník práce, aby umožnil pružnou výměnu neschopné nebo sabotující nomenklatury.

Nelze se však spoléhat pouze na parlament a vládu, případně na prezidenta. Je třeba, aby všichni občané přispěli ke společnému dílu. V každé obci, v každém podniku se lidé musí odvážit riskovat, musí využít všech právních a politických možností, které mají k dispozici. Dneska už mají přece občané vliv na to, kdo je v čele družstva, nebo kdo je v čele podniku. Mohou upozorňovat na zastaralé normy, vyhlášky a předpisy, žádat jejich zrušení, navrhnout nové. Mohou se cílevědomě připravovat na podzimní volby do orgánů místní samosprávy a nedovolit, aby se do nich vrátili představitelé starých struktur, byť jakkoli maskováni.

V naší zemi přece žije dost čestných a chytrých lidí, kteří mohou zaujmout místa v obecních a městských zastupitelstvech. Apelují především na mladou generaci, aby se nebála vstoupit do politického života a převzít politickou odpovědnost. Naši zemi by měl zavanout čerstvý vítr.

Jestliže v roce 1968 měl určitou logiku argument reformistů, že musíme postupovat pomalu, opatrně, zdrženlivě, nenápadně, abychom mocného souseda nepodráždili a nevyprovokovali, dneska tento argument už neplatí. Dnes nás nikdo neohrožuje, dnes záleží jen a jen na nás, v jaké zemi budeme žít. Nemůžeme se už na nic a na nikoho vymlouvat. S těmi, kteří nás tady doma trápí, kteří se obohacují na účet druhých, záměrně zdržují změny, nenápadně vyvolávají beznaděj a apatii, aby si mohli dál žít tak, jak byli zvyklí, a kteří se dnešnímu demokratickému vedení jen tiše posmívají, si dnes můžeme a dokonce musíme poradit sami. Na tomto náměstí, na náměstí Slovenského národního povstání v Bratislavě a na mnoha dalších náměstích jsme se přece v listopadu nescházeli proto, aby různé totalitní mafie dál a nerušeně devastovaly naši republiku. Dílo, které jsme tehdy zahájili, musíme úspěšně dovršit.

Naši zdejší spiklenci se už nemohou opřít o mocné cizí armády. Necháme-li se jimi i teď přelstít, bude to už jen naše vlastní vina.

Ztratili jsme dvacet let a už si nemůžeme dovolit ztratit ani den.

Převzato z L. N.

Vzpomínáte si na mírovou manifestaci 26. listopadu 1989?

Mohutná manifestace Čechoslováků v Chicagu 26. listopadu 1989 na Daley Center Plaza.

ČESKOSLOVENSKÁ NÁRODNÍ RADA AMERICKÁ
spolu s ostatními čechoslovenskými spolky v Chicagu
pořádá

VELKOU MÍROVOU MANIFESTACI

a srdečně vás zve na

OSLAVU 28. ŘÍJNA,

která se bude konat

**v pátek 26. října 1990 ve 12 hodin v poledne
na Daley Plaza v Chicagu.**

Program bude velkolepý.

Doprava bude zajištěna za minimální poplatek.

*O bližší informace volejte kancelář ČSNRA
(708) 656-1116.*

VÝZVA K POMOCI ČESKOSLOVENSKU

V první i druhé světové válce Češi a Slováci v Americe prostřednictvím svých krajanských organizací mezi sebou vybrali značné částky pro osvobození své staré vlasti, pro poválečnou pomoc a pro upravení čechoslovenské demokracie v duchu amerických ideálů.

Ve stejném duchu dnes Československá národní rada americká zahajuje novým rokem sbírku na fond "Američané Československu" (Americans for Czechoslovakia), z kterého budeme podporovat činnost, směřující k obnovení Masarykovské demokracie v Československu.

Vyzýváme proto všechny své členy a složky, všechny krajanské organizace a jejich členy i všechny ty, kdo patří do rodiny Čechoslováků v Americe, aby na tento fond přispěli. Sběrka bude uložena v Americe a peníze budou uvolňovány případ od případu podle nestranných a nepolitických měřítek.

Šeky a dary zasílejte na šekové konto: "Americans for Czechoslovakia"; na adresu: Czechoslovak National Council of America, 2137 S. Lombard Ave., Cicero, Illinois 60650.

Upřímné blahopřání

br. Václavu Hesounovi,

známému obětavému národnímu pracovníku,
který se 14. září 1990 dožil 70 let.

Čechoslovenská Národní Rada Americká

POZNAMENEJTE SI DEN

2. ÚNORA 1991

Representační Ples

ČSNRA CHICAGO

RITZ-CARLTON HOTEL

Přihlášky debutantek se přijímají do 30. prosince 1990.
Volejte úřadovnu ČSNRA — tel. 656-1117.

ČSA

nejstarší bratrská a sesterská podpůrná jednota v Americe

jest připravena poskytnouti vám nejuvhodnější druhy
životních pojistek plně zabezpečujících
vaši ochranu.

Rovněž nabízíme pojistky
poskytující pravidelný starobní důchod
jakož i pojistky hypoteční.

Další informace ochotně podají:

"Pioneer of Fraternal Life Insurance"

CSA PLAZA • 2701 SOUTH HARLEM AVENUE • BERWYN, IL 60402
Telefony (312) 795-5800 — (312) 242-2224

VĚSTNÍK

CZECHOSLOVAK NATIONAL COUNCIL
OF AMERICA
2137 So. Lombard Ave. — Room 202
Cicero, Illinois 60650

FIRST CLASS MAIL

